

رفتار با مخالفان

بررسی اندیشه‌ی سیاسی و سیره‌ی عملی امام خمینی (ره)

www.ketab.ir

- سرشناسه :
عنوان و نام پدیدآور: خضریان، علی ۱۳۶۳-
مشخصات نشر: رفتار با مخالفان؛ بررسی اندیشه‌ی سیاسی و سیره‌ی عملی
امام خمینی(ره) / تألیف: علی خضریان
تهران: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب
اسلامی، ۱۴۰۲.
مشخصات فیزیکی: ۲۱۶؛ ۵/۲۱ # ۵/۱۴ س.م.
فروست: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات، مرکز اسناد انقلاب اسلامی،
۱۱۹۴. مطالعات انقلاب اسلامی؛ ۸
شابک: ۲۰۰۰۰۰۰ ریال: ۱-۰۴۹-۲۷۱-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: دوم؛ ۱۴۰۳ (فیبا).
یادداشت: کلامه
یادداشت: نیا
موضوع: خمینی روح الله رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی
ایران، ۱۱۰۹ - ۱۳۶۸ -- دیدگاه درباره سیاست و حکومت
Khomeyni, Ruhollah, Leader & Founder of
IRI -- Views on politics & government
موضوع: خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی
ایران، ۱۲۷۹ - ۱۳۶۸ -- دیدگاه‌ها، سیاسی و اجتماعی
Khomeyni, Ruhollah, Leader & Founder of
IRI -- politics & social Views
موضوع: اسلام و دولت -- ایران
Islam & State -- Iran
موضوع: اسلام و سیاست -- ایران
Islam & politics -- Iran
موضوع: دشمنان -- ایران
Enemies -- Iran
موضوع: رده‌بندی کنگره: DSR ۱۵۷۶
رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۲
شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۸۹۷۰۱
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات

هنوان: رفتار با مخالفان؛ بررسی اندیشه‌ی سیاسی و سیاسی عملی امام خمینی (ره)

تالیف: علی خضریان

نوبت چاپ: دوم، پاییز ۱۴۰۳

شمارگان: ۵۰۰ قیمت: ۲۰۰۰۰۰ تومان

حروفچینی و لیتوگرافی: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی

چاپ و صحافی: چاپخانه مرکز اسناد انقلاب اسلامی

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۷۱-۰۴۹-۱

ISBN: 978-622-271-049-1

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

نشانی: تهران، خیابان شریعی، نرسیده به میدان قدس، روبه‌روی پمپ بنزین اسدی، پلاک ۱۹۵۴،

مرکز اسناد انقلاب اسلامی. صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۳۸۹۶ تلفن: ۲۲۲۱۱۱۹۴ تلفکس: ۲۲۲۱۱۱۷۴

www.irdc.ir

ن و العلم و یا سطورن

علم، میراث پیامبران و حوزه های علمیه، پر خنکاه آن میان میراث دارانی از نسل های گوناگون است که به داعیه دستیابی بشریت به افق راستکاری و راستکاری، سختی راه را، هموار و کام تشنه راه بر جرد ای از بسوی دانایی و مانایی، سبب کردند. درخت دانش به باغبانی این توانایان، ریشه در خاک جان دو اند و شاخه های سایه گسترش، بهجت مراد و آب رابر قلب سلیم مردان راه، به ارمغان برد.

کردن تاریخ، چرخ زود آتی از او بود. روایان اخبار، روایتگران روزهای سده قدیم برای تجربه جوان روزگاری جدید شدند تا یکصد سال پس از بارش همدانش دین به دست عبد الکریمی از اهل کرامت در جوار کریمه اهل ایست، قلم چرخانان یکصد سال بهجت مرزبانان دین و محافظان آئین در کشاکش رخصا دینی چون مقابله دولت با مظاهر دینی، ملی شدن صنعت نفت، قیام آزاده خرداو و سرانجام، پیروزی انقلابی دینی در عصر جا حلیت مدرن باشند.

تجربه های زیر سی این یکصد سال، نه چنان است که بتوان همه را به بند کتابت نام رسان کشاند و نه چنین که از آن، چشم راب سادگی پوشاند. جرد ای به قدر مثنوی و مریمی بر شعله های والدگی، دبیرخانه یکصدین سالگرد باز تاسیس حوزه علمیه قم، به پادشاهت یک قرن جهاد میان و تبیین موسسان و مدرسان و محصلان این قطب دانش و فرزادگی، مجموعه ای از آثار، از جمله اثر حاضر را تقدیم پیشگاه خوانندگان دانش دوست می نماید و تعاقب آن بنامی مسمور را از درگاه حضرت حق، جل و علا طلب دارد.

بمزه و کرمه

دبیرخانه یکصدین سالگرد باز تاسیس حوزه علمیه قم

۱۶۰۲-۱۴۰۱ ه. ش / ۱۴۴۴-۱۴۴۳ ه. ق

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۵	پیشگفتار
۲۱	فصل اول: چارچوب مفهوم
۲۳	مقدمه
۲۳	۱-۱- اندیشه
۲۴	۱-۲- سیره
۲۶	۱-۳- مخالف
۲۹	۱-۴- اصلاح
۳۱	۱-۵- میانه‌رو
۳۳	فصل دوم: حقوق مخالفان در اندیشه‌ی سیاسی امام خمینی (ره)
۳۵	مقدمه
۳۶	۱-۲- مفهوم مخالف از دیدگاه امام خمینی (ره)
۴۰	۲-۲- جایگاه و حق مخالف از دیدگاه امام خمینی (ره)
۴۴	۲-۳- گونه‌های مخالف

۴-۲- رفتار و برخورد با مخالف ۴۵

۲-۴-۱- تعهد به اخلاق اسلامی ۴۵

۲-۴-۲- حفظ کرامت انسانی و مدارا ۴۶

۲-۴-۳- دعوت و هدایت ۵۱

۲-۴-۴- اعتدال و عدالت ۵۳

۲-۴-۵- پابندی به قانون و اهمیت حفظ نظام جمهوری

اسلامی ۵۵

خلاصه و جمع‌بندی ۶۰

فصل دوم: سیره‌ی سیاسی امام خمینی (ره) در برخورد با مخالفان

سازمان نیافته ۶۳

مقدمه ۶۵

۳-۱- ابوالحسن بنی‌صدر ۶۳

۳-۲- سید مهدی هاشمی ۷۹

۳-۳- سلمان رشدی ۸۳

۳-۴- نمایندگان مخالف با نظر امام خمینی (ره) در مجلس ۸۷

۳-۵- آیت‌الله حسینعلی منتظری ۹۴

خلاصه و جمع‌بندی ۹۹

فصل چهارم: سیره‌ی سیاسی امام خمینی (ره) در برخورد با مخالفان و

معارضان سازمان‌یافته ۱۰۳

مقدمه ۱۰۵

۴-۱- مهدی بازرگان و نهضت آزادی ۱۰۶

- ۴-۲- سازمان مجاهدین خلق (منافقین)..... ۱۲۸
- ۴-۳- حزب توده..... ۱۳۳
- ۴-۴- جبهه‌ی ملی..... ۱۴۱
- ۴-۵- انجمن حجّتیّه..... ۱۴۴
- ۴-۶- آیت‌الله شریعتمداری و حزب خلق مسلمان..... ۱۴۶
- ۴-۷- حزب دموکرات کردستان و کومله..... ۱۶۲
- ۴-۸- خلق ترکمن (غانله‌ی گنبدکاووس)..... ۱۷۲
- و جمع‌بندی..... ۱۷۵
- نتیجه‌گیری..... ۱۷۹
- کتابنامه..... ۱۸۹
- نمایه..... ۱۹۷

مقدمه

جامعه، محل تجمع افراد و گروه‌هایی با تفکرات، اندیشه‌ها و رویکردهای گوناگونی است که با نظام سیاسی در تعامل‌اند. این گروه‌ها ممکن است در مواجهه با نظام سیاسی اندیشه‌هایی غیرهمسو داشته یا در تخالف با آن باشند. اما آنچه در اینجا اهمیت دارد، برخورد حکومت‌ها با چنین اندیشه‌ها و جریان‌هایی است. تبارشاسی پدیددهی برخورد با مخالفان در تاریخ اسلام نشان می‌دهد که پیامبر اکرم(ص) چه در قبال چه در فعل، اصل را بر مدارا با مخالفان خود قرار داده و تأکید می‌فرمود: «أَعْقَلُ النَّاسِ أَشَدُّهُمْ مُدَارَاةً لِلنَّاسِ وَ أَدْلُ النَّاسِ مَنْ أَهَانَ النَّاسَ»؛ عاقل‌ترین مردم کسی است که بیشتر با دیگران مدارا کند و خوارترین مردم کسی است که آنان را مورد تمقیر و توهین قرار دهد.

امام علی(ع) نیز می‌فرمود: سلامة الدين و الدنيا في مداراة الناس؛ سلامت دین و دنیا در مدارا کردن با مردم است و همچنین فرمود: من داری اضداده امن الموحارب؛ هر که با دشمن خود مدارا کند از جنگ‌ها ایمن ماند. (غررالحکم) در عمل نیز مشاهده می‌شود به‌رغم آنکه پیامبر گروه‌های مخالف زیادی از جمله مشرکان، بت‌پرستان، منافقان به‌ظاهر اسلام آورده و... داشت، اما با محور قرار دادن اصل مدارا با مخالفان با شیوه‌های مسامحه و مدارا برخورد می‌کرد.

سیره‌ی امام علی (ع) نیز در برخورد با مخالفان نشان می‌دهد که ایشان نیز به‌رغم وجود مخالفان فراوان تا زمانی که مخالفان سیاسی-مذهبی، امنیت عمومی مردم را مختل نمی‌کردند به مدارا و سعی صدر رفتار می‌نمود. با این حال این نحوه‌ی برخورد به معنای آن نبود که معصومین با مخالفان سرسختی که برای از بین بردن امنیت عمومی و وحدت بین مسلمانان تلاش داشته و یا به عنوان «باغی» با حکومت اسلامی برخورد می‌کردند، به شیوه‌ی مدارا برخورد نمایند. تاریخ نشان می‌دهد پیامبر (ص) و ائمه‌ی معصومین (ع) با این افراد، جریان‌ها برخوردی جدی و مقتدرانه داشتند. به عنوان مثال، امام علی (ع) تا زمانی که خوارج دست به شمشیر نبرده و به عنوان بخشی از جامعه‌ی اسلامی بدان ضرر نمی‌رساندند، به مدارا رفتار نموده و حقوق آنها را از بیت‌المال قطع نفرموده، اما زمانی که این گروه دست به شمشیر برد و به عنوان محارب و باغی با حکومت اسلامی به مبارزه مسلحانه پرداخت، مدارا را جایز نشمرد و به جنگی سخت با آنها پرداختند.

بعد از شکل‌گیری انقلاب اسلامی در ایران از آنجایی که امام خمینی (ره) به دنبال تطبیق رفتار خود با ائمه‌ی معصومین (ع) بود، در برخورد با مخالفان همچون آن بزرگواران عمل نمود و تا زمانی که مخالفان حکومت اسلامی امنیت عمومی را تهدید نمی‌کردند، اصل را بر مدارا با آنها قرار داد.

نکته‌ی مهم در این موضوع آنکه برخلاف سخن تحریف‌کنندگان رفتار امام (ره) (که سعی دارند امام را متناسب با اندیشه‌ها و خواسته‌های خود تفسیر و تحریف کنند) این رفتار بدان معنا نبود که وی با همه‌ی مخالفان خود به صورتی یکسان برخورد می‌کرد، بلکه همچون پیامبر (ص) و ائمه (ع) با افرادی که به صورت آگاهانه با اصل دین مبارزه کرده و یا برای ضربه‌زدن به حکومت اسلامی اقدام عملی می‌نمودند، به هیچ‌وجه مصالحه نداشته و

مبارزه‌ی جدی داشت. از مهم‌ترین این مصادیق می‌توان به برخورد شدید و غلیظ امام خمینی (ره) با سلمان رشدی و منافقین اشاره داشت.

امام خمینی (ره) نماد کامل و تمام‌عیار جانشینی پیامبر خاتم(ص) بود که در قرآن چنین توصیف شده که مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ (فتح-۲۹) محمد پیامبر خداست و آنان که با اویند با کافران سرسخت‌اند و با یکدیگر مهربان و پیامبر(ص) به چنین جانشینانی درود فرستاد و دعا کرد و فرمود: اللهم ارحم خلفائی.

دسته‌بندی مخالفان به صورت عملی و نحوه‌ی مواجهه‌ی حضرت امام (ره) با آنها نیاز به بررسی‌های دقیق در گفتار و اندیشه و عمل سیاسی ایشان دارد. در این راستا در پیش‌پیش رو نگارنده بعد از ارائه‌ی توضیح نظری در مورد موافقان و مخالفان در نظام‌های سیاسی مرسوم، به صورت مصداقی پا به عرصه‌ی ده‌ساله‌ی رهبری امام (ره) گذاشته و با تفکیک مخالفان به گروه‌های گوناگون، به نحوه‌ی برخورد حضرت امام (ره) با آنها می‌پردازد. کتاب حاضر می‌کوشد به یکی از مؤلفه‌های مهم در نظام اسلامی یعنی نحوه‌ی برخورد با مخالفان دینی-سیاسی بپردازد.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی

پیشگفتار

انسان‌ها دارای اندیشه‌ها، تفکرات و تمایلات متفاوتی هستند، از این رو در ارتباط بین افراد جامعه با حکومت، گروه‌های موافق و مخالفی وجود دارند که با برخوردهای متفاوتی با حکومت روبه‌رو می‌شوند. صرف‌نظر از انگیزه‌ی مخالفت‌ها و چرایی ظواهر آنها، نحوه‌ی رفتار حکومت با مخالفانی که یا به‌صورت فردی یا در قالب گروه‌های سازمان‌یافته و با انگیزه‌های گوناگون به مخالفت با حکومت مستقر می‌پردازند، در جوامع، موضوعی قابل بررسی است.

طرح سؤال درباره‌ی نوع رفتار حاکمان با مخالفان، از جمله سؤالات اساسی و ریشه‌ای در اندیشه‌ی سیاسی است. در واقع بخشی از متون دانش سیاسی محصول پرسش و پاسخ متفکران حوزه‌ی سیاست است. این مقوله مهم است. این مسئله در جهان اسلام به‌خصوص پس از تشکیل حکومت در صدر اسلام، که منجر به بروز نمونه‌های تاریخی رفتار حاکمان اسلامی با مخالفان گردید، به ایجاد الگوها و نمونه‌هایی از انواع مواجهه‌ی حاکمان و حکومت‌هایی منجر گردید که داعیه‌داران حکومت اسلامی بودند. در این حال، به‌دلیل تعدد تفاسیر از انتخاب مصادیق متعدد، نوع رفتار با مخالفان، همچنان در میدان عمل، ذهن متفکران سیاسی را به خود مشغول نموده و نتایج متفاوتی را حاصل کرده است که این تعدد تفسیر و رفتار منجر به

شکل‌گیری جریان‌های فکری و سیاسی متعددی در سطح جهان اسلام شده است.

با پیروزی انقلاب اسلامی و تأسیس نظام جمهوری اسلامی به رهبری امام خمینی (ره) در سال ۱۳۵۷، دوران جدیدی از زندگی و تجربه‌ی سیاسی در ایران آغاز شد. این تجربه برپایه‌ی دریافتی سیاسی از دین و در برابر رویکرد سکولاریستی حاکم بر جهان جدید استوار بود که براساس آن از بین جریان‌های مختلف و مخالف رژیم سابق، جریانی با رویکرد دینی و مبتنی بر اسلام سیاسی فقهاتی تفوق یافت. هر چند در ابتدای امر، بخش عمده‌ای از این جریان‌ها فرصت حضور و مشارکت سیاسی یافتند، اما در ادامه و در دوران حیات بنیانگذار نظام جمهوری اسلامی، به تدریج برخی از آنها به‌عنوان گروه‌های مخالف نظام شاسایی و از عرصه‌ی رسمی قدرت برکنار شدند. چگونگی و شیوه‌ی رفتار نظام با مخالفان موضوعی بحث‌برانگیز بوده که دیدگاه‌ها و برداشت‌های گوناگونی درباره‌ی آن مطرح شده است.

یکی از مباحث قابل توجه در این زمینه، اندیشه و سیره‌ی سیاسی امام (ره) به‌عنوان رهبر انقلاب و بنیان‌گذار جمهوری اسلامی در رفتار با مخالفان است. طی سال‌های گذشته گروه‌ها و جریان‌های سیاسی گوناگون با رویکردهای مختلف تفاسیری متفاوت و بعضاً ناسازگاری از سیره و اندیشه‌ی بنیانگذار جمهوری اسلامی ارائه داده‌اند که این تفاسیر طیفی گسترده از برداشت‌های حمایت‌گر، منتقدانه و کاملاً مخالف را دربر می‌گیرد.

پژوهش حاضر با تمرکز بر این موضوع به دنبال آن است که با بررسی اندیشه و سیره‌ی سیاسی امام خمینی (ره) در مواجهه با مخالفان، نشان دهد که رفتار ایشان با مخالفان، در چارچوب سنت و ارزش‌های دینی و اخلاقی موجود در این ارتباط صورت گرفته است.

اهمیت این موضوع در وهله‌ی نخست به این دلیل است که سیره و اندیشه‌ی سیاسی رهبر بنیانگذار، که خود دارای جایگاه مرجعیت دینی بوده، می‌تواند در شناخت مسیر صحیح ادامه‌ی حیات سیاسی نظام جمهوری اسلامی کمک شایانی نماید. این در کنار اصلی کلی است که هر نظام سیاسی دارای مخالفان و موافقانی می‌باشد، شناخت نحوه‌ی رفتار با مخالفان آن نظام سیاسی بر مبنای تفکرات بنیانگذارش خود دارای اهمیت است.

اهمیت یادشده آنجایی بیشتر می‌شود که با گذشت چهار دهه از پیروزی انقلاب اسلامی و استقرار نظام جمهوری اسلامی به رهبری امام‌خمينی (ره) و حدود سه دهه پس از ولایت بنیانگذار این نظام سیاسی، هنوز پرداختنی مستقل به این موضوع عمده نگرفته است و به همین دلیل جای خالی آن احساس می‌شود.

گفتنی است که درباره‌ی سیره و اندیشه‌ی سیاسی امام‌خمينی (ره)، رهبر فکری و سیاسی انقلاب اسلامی و بنیان‌دار جمهوری اسلامی، طی سال‌های اخیر کتب، مقالات و آثار متعددی نوشته شده است که طی بررسی‌های صورت گرفته چند نمونه از آن آثار را که امکان قرا - موضوعی با پژوهش حاضر داشته‌اند به‌عنوان پیشینه‌ی پژوهش ذکر کرده و تمایز آنها با موضوع تحقیق حاضر را توضیح می‌دهیم.

- کتاب «آشنایی با اندیشه و سیره‌ی امام‌خمينی (ره)» ۱۳۸۸؛ اثر سیدجواد

موسوی هوایی.

- کتاب «اندیشه‌ی سیاسی امام‌خمينی (ره)» ۱۳۸۸؛ اثر محمدحسین

جمشیدی

- «بررسی نقش و جایگاه آزادی‌مدنی در اندیشه‌های سیاسی امام‌خمينی (ره)»

۱۳۹۲؛ در دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز به همت محمدصادق والی در مقطع

کارشناسی ارشد.

- «سازوکارهای انتقاد سیاسی در حکومت اسلامی با تأکید بر آرای امام خمینی (ره) و آیت‌الله خامنه‌ای»؛ ۱۳۹۰؛ در دانشگاه باقرالعلوم علیه‌السلام از سوی خدابخش عبدلی در مقطع کارشناسی ارشد.
- «بررسی دیدگاه امام خمینی (ره) در خصوص نقش نخبگان و توده‌ها در نظام جمهوری اسلامی»؛ ۱۳۹۲؛ در پژوهشکده‌ی امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی از سوی یاسر حاجی زین‌العابدینی در مقطع کارشناسی ارشد.
- «مبانی مشروعیت قدرت سیاسی از نظر امام خمینی (ره)»؛ ۱۳۸۹؛ حمیدرضا اردشبی در مقطع کارشناسی ارشد.
- شماری از مقالات، نیز با عناوین زیر، به این موضوع پرداخته است:
 - «تعامل با مخالفان، در اندیشه‌ی سیاسی امام خمینی (ره)»؛ ۱۳۹۴؛ فصلنامه‌ی اندیشه‌ی سیاسی در اسلام، محمد احسانی.
 - «جریان‌ها و سازمان‌ها»؛ عبدجبار بی‌بی سیاسی ایران؛ ۱۳۸۳؛ اثر رسول جعفریان.
- در این آثار به موضوعات مختلف، ربراری، افکار سیاسی و سیره‌ی امام خمینی (ره) توجه شده اما در هیچ‌یک از این دو منبع به مسئله‌ی رفتار و نحوه‌ی مواجهه‌ی امام خمینی (ره) با مخالفان نظام جمهوری اسلامی به صورت منسجم و همه‌جانبه پرداخته نشده است.
- پرسش از چیستی اصول و شیوه‌ی حاکم بر رفتار با مخالفان در گفتمان سیاسی امام خمینی (ره)، سؤال اصلی نوشته‌ی حاضر را تشکیل می‌دهد.
- علاوه بر پرسش اصلی برخی پرسش‌های فرعی از جمله چیستی جایگاه مخالفت و اعتراض سیاسی در اندیشه‌ی سیاسی امام خمینی، چیستی سیره‌ی سیاسی امام خمینی در برخورد با مخالفان میانه‌رو، اصلاح‌طلب و سازمان‌نیافته

و چیستی سیره‌ی سیاسی ایشان در برخورد با مخالفان و اعتراض سازمان‌یافته در برابر نظام جمهوری اسلامی، در این پژوهش با طرح مفروضات زیر مورد بحث و بررسی قرار خواهند گرفت.

۱. در گفتمان سیاسی امام‌خمينی (ره) موضوع مخالفت سیاسی مورد توجه قرار گرفته است.

۲. اندیشه و رفتار سیاسی امام‌خمينی (ره) در برخورد با مخالفان بر بنیان برداشت ایشان از متون و منابع دینی استوار است.

۳. در اندیشه سیاسی امام‌خمينی (ره) هر نوع مخالفتی مشروعیت ندارد.

۴. سیره‌ی سیاسی امام‌خمينی در برخورد با مخالفان یکسان نبوده است.

هدف پژوهش حاضر برابری این اصل است که در اندیشه و رفتار سیاسی امام‌خمينی (ره)، مخالفت سیاسی اصلاحی و میانه‌رو در چارچوب‌های پذیرفته‌شده‌ی نظام، مورد پذیرش و تحسین قرار می‌گرفت؛ ولی با توجه به دیدگاه فقهی- سیاسی ایشان مبنی بر اینکه «حافظ نظام جمهوری اسلامی... از اهم واجبات عقلی و شرعی است»^۱ و همچنین اینکه «حفظ جمهوری اسلامی از حفظ یک نفر اهمیتش بیشتر است. برای اینکه امام عصر هم خودش را فدای می‌کند برای اسلام... همه برای حفظ اسلام است. اسلام یک ودیعه‌ی الهی است...»^۲ اعتراض و مخالفت سازمان‌یافته در برابر نظام جمهوری اسلامی از سوی امام‌خمينی (ره) مورد پذیرش قرار نمی‌گرفت و در چارچوب قوانین اسلامی و مصلحت نظام اسلامی با آنان مقابله می‌شد.

پژوهش حاضر شامل این فصول است: فصل اول چارچوب مفهومی، فصل دوم درباره‌ی حقوق مخالفان در اندیشه‌ی سیاسی امام‌خمينی، فصل سوم پیرامون سیره‌ی سیاسی امام‌خمينی (ره) در برخورد با مخالفان میانه‌رو

۱. صحیفه‌ی امام‌خمينی، ج ۱۹، ص ۱۵۳

۲. همان، ج ۱۵، ص ۳۶۵

و سازمان‌نیافته و سرانجام فصل چهارم درباره‌ی سیره‌ی سیاسی امام خمینی در برخورد با اعتراض و عملیات تخریبی و براندازانه‌ی سازمان‌یافته تنظیم شده است.